

Városfejlesztési stratégiák gazdasági fenntarthatósága

Pécs, 2011. október 27.

Lunk Tamás - Wächter Balázs

Vital Pro Kft

Tartalom

- Stratégia gazdasági fenntarthatósága
- Szubjektív helyzetkép
- A strukturális alapok igénybevételeinek lehetőségei
- Néhány javaslat

Mitől fenntartható a stratégia?

Gazdasági, társadalmi és környezeti fenntarthatóság

- *Társadalmi*: (kb.) a társ. folyamatok kezelhetősége, a stratégia célok teljesülése nem hat károsan a város társadalmának szerkezetére, állapotára (elszegényedő rétegek, de akár demotiváció, csalódottság)
- *Környezeti* fenntarthatóság: (kb.) a környezet állapotának megőrzése, javítása, erőforrások kimerülésének megakadályozása
- Gazdasági: a település képes arra, hogy a stratégiai célok érdekében megvalósított fejlesztések a stratégia céljainak megfelelően, hosszú távon segítik a település működését, elsődlegesen
 - jövedelmező munkahelyek és
 - jó minőségű települési szolgáltatásokfenntartásával, a település kiadásainak és bevételeinek hozzávetőleges egyensúlya mellett. (nem önellátás)

Szubjektív helyzetkép (stratégiák)

- Az IVS nem az integrált stratégia, hanem egy stratégia – még akkor is, ha a többi nem formalizált ilyen szinten és részletességgel
- A gazdasági fenntarthatóság nem elsődleges alapelv – az elsődleges a forrásbevonás, a növekedés a célrendszer központjában
- A stratégia menedzselése nem priorizált feladat, gyakorlatilag nincs ezen a szinten menedzsment illetve monitoring és értékelés jellegű tevékenység – a menedzsment az egyes projektek outputjainak előállítására koncentrál.
- A stratégia nem orientálja a döntéseket kellőképpen (és nem teljes körben) – „egyéb szempontok” szerinti döntések

Szubjektív helyzetkép (stratégiák)

- Elsődleges az AT alapú megközelítés – nem mindig alkalmas a stratégia megvalósítására – különösen gyakran kimaradó – vagy marginális jelentőségűek
 - Zöldmezős ipari területek
 - Barnamezős területek
- *(nem azt jelenti, hogy nem valósulnak meg, hanem, hogy a stratégiától függetlenül...)*
- Formális partnerség – kevés a jó példa az érdemi, strukturált párbeszédre az érdekcsoportok és a város vezetése között
- Együttműködés és verseny elemzése gyenge illetve hiányzik – településközi együttműködés leírása formális, települések közötti versenyhelyzetek feltárása nem történik meg.

A fenntarthatóság közvetlen akadályai és a megfigyelt/előre jelezhető hatások

Akadályok, hibák:

- Előkészítési források szétaprózódása, koncepció nélküli költés
- Igényfelmérés és erre épülő tervezés formálissága, fejlesztések esetlegessége
- Költségvetési korlátok túllépése a megvalósításban
- Bevéeltermelő lehetőségek kihasználatlanul hagyása
- Fenntartási költségek alulbecslése, kozmetikázása, forrásoldal elemzésének elhagyása

Hatások:

- Elköltött pénz, megépülő fejlesztések, elkészülő projektek,
- Leromló infrastruktúra
- Eladósodó önkormányzatok
- Kielégítendő karbantartási, fenntartási igények
- Fennmaradó kapacitás-kiegyensúlyozatlanságok
- Helyi gazdaság fejlődése nem indul meg

Hogyan alakul a finanszírozási környezet: EU szabályozás változása, tendenciák:

Hangsúly a **Európa 2020** stratégia céljain – nagyobb hangsúly a versenyképességen, kisebb a felzárkózáson

- Innováció: innovatív környezet („*smart*”)
- Környezetvédelem: energiafelhasználás, környezetszennyezés mérséklése („*sustainable*”)
- Szegénység, kirekesztés elleni küzdelem („*inclusive*”)

Várospolitikai:

- Európa versenyképességének letéteményesei
- Hierarchikus hálózat – városhálózati szerepek fontossága
- Funkcionális vonzáskörzetek, mint lehetséges tervezési egységek
- Integrált fejlesztési programok, projektek megvalósításának javuló esélyei

Eszközök:

- Visszatérítendő források alkalmazásának előtérbe helyezése
- Eredményfelelősség erősítése
- Tematikus koncentráció: prioritások limitált száma és EU által kialakított tartalma („menü”)
- Egyszerűsítés a végrehajtási eljárásokban: városok lehetséges bevonása a menedzsmentbe

Hogyan lehetne javítani?

1. Helyi gazdaság fejlesztési szempontjainak jobb – integrálása a stratégiákba – **a helyi üzleti/vállalkozói környezet**, mint fogalom települési szintű értelmezése és fejlesztése.

- Fő elemek:

i.) Infrastruktúra

- Közvetett (közlekedés, pl.)
- Közvetlen (ipari, vállalkozási terület)

- és

- helyi gazdaság igényei
- külső befektetők igényi

ii.) Vállalkozástámogatás:

- Képzés, tanácsadás, vállalkozóvá válást segítő programok
- Pénzbeli támogatás: pl. bevétel-generáló infrastruktúra használatából
- Helyi kötődés preferálása, hely-specifikus erőforrások illetve lehetőségek kihasználása,
- A helyi kapcsolatok és hálózatokhoz kapcsolódás erősítése (pl. EU együttműködési projektek)

iii.) „soft” környezeti elemek: egyedi és pozitív kép

- Településkép: egyedi, megkülönböztethető, vonzó, rendezett
- kulturális, egészségügyi, oktatási szolgáltatások: színvonal és elérhetőség
- környezeti minőség

Hogyan lehetne javítani?

2. Az erőforrások *koncentrációja* a stratégiában

Az idea:

- versenyképesség, innováció
- környezeti minőség
- társadalmi kohézió

szempontok kiegyensúlyozott kezelése

A fejlesztési folyamat: időben változó fókuszok, koncentráció a kitűzött célok teljesüléséig.

A koncentráció: erőforrások összpontosítása a relatíve

- legproblémásabb
- legnagyobb sikert ígérő

beavatkozási területre.

Hogyan lehetne javítani?

Fókuszban lehet:

- Helyi gazdasági környezet egyes elemei (az igazán szűk keresztmetszetre irányuló)
- Fizikai terület integrált fejlesztése (Akcióterület-alapú)
- Tematikus integrált fejlesztés (gazdaság-terület – pl. tágabb ágazat: pl. turizmus, mezőgazdasági feldolgozóipar, stb. vagy horizontális szempontok: pl. környezetminőség, belső elérhetőség)

Törekvés a gazdasági fenntarthatóságra:

- Igények (nem vágyak és szükségletek...) kielégítésére való törekvés
- bevételek és kiadások tervezése – becslése – a stratégia kialakításának fázisában, kettős szemléletmód:
 - költségcsökkentés (pl. üzemeltetés) és
 - bevétel-maximalizálás (többcélú használat, költségalapú használati díjak)
- széleskörű partnerségre épített monitoring/visszacsatolási mechanizmus

Hogyan lehetne javítani?

- **3. Projektszemléletű fejlesztési modell alkalmazása**
- Projekt (fő) jellegzetességei:
 - Tiszta projekthatárok (mi van belül, mi van kívül)
 - Partnerek
 - Cél (mérhető)
 - Erőforrások (emberi, fizikai, pénzübeli)
 - Ütemezés
 - Monitoring és visszacsatolás, értékelés
 - Felelős menedzsment
- Projektek szintjén értelmezhető gazdaságosság, megtérülés illetve bevétel vagy hiány (nem kizárólag területi lehatárolású projektek!)
- Kiegyensúlyozás a teljes projekt-portfólió figyelembe vételével

Hogyan lehetne javítani?

4. A település és környezetének összhangja

- Versenyhátrésvizsgálás: reális célok
- Hierarchiában elfoglalt hely: kapacitások optimalizálása
- Kooperáció vagy verseny: költség-haszon elemzés

5. stratégia és operatív menedzsment funkciók megerősítése

- Projekt-,
- partnerség- és
- stratégia-menedzsment

Köszönöm a figyelmet.

lunk.tamas@vitalpro.hu

wachter.balazs@vitalpro.hu

